UDC 657.1

JEL classification: M480

DOI: https: //doi.org/10.35774/visnyk2022.01.130

Юлія СЕРПЕНІНОВА,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування,
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна,
e-mail: y.serpeninova@biem.sumdu.edu.ua
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4448-3484

ІСТОРИЧНИЙ ГЕНЕЗИС ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Серпенінова Ю. Історичний генезис інтегрованої звітності. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 1. С. 130–142. DOI: https: //doi.org/10.35774/visnyk2022.01.130

Serpeninova Y. (2022). Istorichnij genezis integrovanoi zvitnosti [Historical genesis of integrated reporting]. *Visnik ekonomiky – Herald of Economics*, 1, 130–142. DOI: https: // doi.org/10.35774/visnyk2022.01.130

Анотація

Вступ. *На відміну від фінансової звітності, інтегрована звітність надає ширші можливості, задовольняючи потреби різних стейкхолдерів у фінансовій та нефінансовій інформації щодо ключових аспектів діяльності бізнесу. Невід'ємною складовою дослідження теоретико-методичного базису інтегрованої звітності є аналіз основних етапів її історичного генезису, що дає змогу виокремити ключові події, що задали вектори розвитку концепції інтегрованої звітності.*

Мета дослідження *– формалізація етапів історичного генезису інтегрованої звітності на основі систематизації відомих підходів, а також ключових подій за окресленими етапами.*

Методи дослідження. *Основними методами дослідження є загальнонаукові методи індукції та дедукції, структурно-логічний підхід, групування, узагальнення, систематизації, ретроспективний аналіз, методи порівняння та екстраполяції.*

Результати. *Незважаючи на різні теоретико-методичні підходи щодо еволюції бухгалтерської звітності, науковці погоджуються, що концепція інтегрованої звітності є логічним сучасним етапом розвитку бухгалтерської звітності. Втім, різняться підходи науковців щодо виокремлення ключових етапів історичного генезису інтегрованої звітності. Досліджено такі етапи розвитку інтегрованої звітності: зародження (2000–2009 рр.), становлення (2010–2013 рр.), прорив (2014–2017 рр.) та розвиток (з 2018 р.). Відомий підхід доповнено підготовчим етапом та переліком ключових подій у рамках виокремлених етапів розвитку інтегрованої звітності. Зокрема, вважаємо, що важливими подіями є прийняття стандартів*

© Юлія Серпенінова, 2022.

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

Глобальної ініціативи зі звітності (GRI), Глобальний договір ООН (United National Global Compact), Кодекси корпоративного управління Кінга (King Report on Corporate Governance), Директиви ЄС та ін.

Перспективи. *Концепція інтегрованої звітності наразі знаходиться на етапі розвитку, що характеризується динамічними перетвореннями розуміння сутності, призначення та використання. Перспективними напрямками дослідження у такому контексті є аналіз загальних світових тенденцій розвитку інтегрованої звітності; інтерпретація і практичне застосування різних стандартів складання інтегрованої звітності; розвиток методології складання інтегрованої звітності з урахуванням галузевої специфіки та ін.*

Ключові слова: *Глобальна ініціатива зі звітності, інтегрована звітність, нефінансова звітність, генезис інтегрованої звітності, сталий розвиток.*

Формули: 0, рис.: 1, табл.: 1, бібл.: 25.

Yuliia SERPENINOVA,
PhD (Economics), Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation,
Sumy State University,
Rimsky-Korsakov street, 2, Sumy, 40007, Ukraine,
e-mail: y.serpeninova@biem.sumdu.edu.ua
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4448-3484

HISTORICAL GENESIS OF INTEGRATED REPORTING

Abstract

Introduction. *Integrated reporting provides more opportunities to meet the needs of different stakeholders in financial and non-financial information on key aspects of business. An integral part of the study of the theoretical and methodological basis of integrated reporting is the analysis of the main stages of its historical genesis, which allows to identify key events that set the vectors for the development of the concept of integrated reporting.*

The purpose *of the study is to formalize the stages of the historical genesis of integrated reporting based on the systematization of existing approaches, as well as key events in terms of the outlined stages.*

Methods. *The main research methods are general scientific methods of induction and deduction, structural-logical approach, grouping, generalization, systematization, retrospective analysis, methods of comparison and extrapolation.*

Results. *Despite the different theoretical and methodological approaches to the evolution of accounting reporting, scientists agree that the concept of integrated reporting is a logical modern stage in the development of financial reporting. However, scholars' approaches to identifying key stages in the historical genesis of integrated reporting differ. The following stages of development of integrated reporting have been studied: origin (2000-2009), formation (2010-2013), breakthrough (2014-2017) and development (since 2018). The existing approach is supplemented by a preparatory stage and a list of key events within the selected stages of integrated reporting development. In particular, we*

consider the adoption of GRI standards, the United Nations Global Compact, the King Report on Corporate Governance, the EU Directive and others to be important events.

Perspectives. *The concept of integrated reporting is currently under development, characterized by dynamic transformations in understanding the essence, purpose and use. Promising areas of research in this context are the analysis of general global trends in integrated reporting; interpretation and practical application of various standards of integrated reporting; development of methodology for compiling integrated reporting taking into account industry specifics, etc.*

Keywords: *Global Reporting Initiative, integrated reporting, non-financial reporting, genesis of integrated reporting, sustainable development.*

Formulas: 0, fig.: 1, tab.: 1, bibl.: 25.

JEL classification: M480.

Вступ. Розвиток світової економіки на сучасному етапі здійснюється під значним впливом глобалізаційних процесів, стрімким розповсюдженням новітніх засобів комунікації та інформаційних технологій, зростанням загроз глобальних фінансових криз. Відбуваються також зміни ідеології ведення бізнесу в напрямку відповідності соціальним, демократичним та етичним цінностям. У таких умовах суб'єктам господарювання важливо мати таку систему звітування, яка відповідала би сучасним вимогам та забезпечувала б задоволення інформаційних потреб широкого кола користувачів. На відміну від фінансової звітності, інтегрована звітність надає ширші можливості, задовольняючи потреби різних стейкхолдерів у фінансовій та нефінансовій інформації щодо ключових аспектів діяльності бізнесу. Невід'ємною складовою дослідження теоретико-методичного базису інтегрованої звітності є аналіз основних етапів її історичного генезису, що дає змогу виокремити ключові події, що задали вектори розвитку концепції інтегрованої звітності.

Останні дослідження і публікації. Ретроспективний аналіз трансформації бухгалтерської звітності, зокрема інтегрованої звітності, є предметом дослідження багатьох українських та зарубіжних науковців, серед яких: К. Безверхий [1], І. Белова [2], Н. Бочкарьова [3], С. Голов [4], Т. Єфіменко [5], М. Корягін [6], О. Костенко [7], Р. Костирко [8], Г. Ляхович [9], Н. Малиновська [10], О. Нестеренко [11], І. Царик [12], C. A. Adams [13], De Villiers C. [14–16], J. Dumay [17–18], R. G. Eccles [19], J. Flower [20], R. Hahn [21], F. Vitolla [22] та ін.

С. Ф. Голов розглядає розвиток інтегрованої звітності як результат еволюції корпоративної звітності, стверджуючи, що наявна корпоративна звітність буде в майбутньому фактично замінена інтегрованою звітністю [4, с. 33]. М. В. Корягін, П. О. Куцик пояснюють сучасний етап історичного розвитку бухгалтерської звітності через її парадигмальний генезис, стверджуючи, що інтегрована звітність є закономірним процесом і новою сучасною парадигмою генезису бухгалтерської звітності [6, с. 141]. О. О. Нестеренко зазначає, що інтегрована звітність є сучасною формою модифікації концепції корпоративної соціальної відповідальності [11, с. 18]. Г. І. Ляхович та М. Я. Заяць виокремлюють чотири етапи розвитку бухгалтерської звітності що передували виникненню концепції інтегрованої звітності: критика концепції фінансової звітності;

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

складання додаткових спеціалізованих звітів; поява концепції нефінансової звітності; виникнення концепції інтегрованого звітування [9, с. 143].

Незважаючи на різні теоретико-методичні підходи щодо еволюції бухгалтерської звітності, науковці погоджуються, що концепція інтегрованої звітності є логічним сучасним етапом розвитку бухгалтерської звітності. Втім, різняться підходи науковців щодо виокремлення ключових етапів подальшого розвитку інтегрованої звітності.

Так, Р. Дж. Екклз та М. П. Крзус розглядають концепцію універсального впровадження інтегрованої звітності через призму таких етапів: адаптація, усвідомлення та прискорення [19, с. 60]. Проте автори не виокремлюють ключові часові рамки для запропонованих етапів, що ускладнює їх формалізацію.

Н. Г. Бочкарьова виокремлює два еволюційних етапи створення та розвитку інтегрованої звітності: світова конвергенція облікових систем (2011–2016 рр.) та етап перспективи (цифрова економіка) (2016 р. – по теперішній час) [3, с. 34]. Погоджуючись з автором щодо важливості врахування тенденції до цифровізації економіки, вважаємо, що дискусійним є твердження щодо виокремлення лише двох етапів та відсутності чіткого обґрунтування часових меж.

Н. В. Малиновська [10, с. 43] виокремлює такі етапи розвитку інтегрованої звітності: зародження (2000–2009 рр.), становлення (2010–2013 рр.), прорив (2014–2017 рр.) та розвиток (з 2018 р.). Передостанній етап прориву фактично формалізовано Міжнародною радою з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council (IIRC)) [23], що засвідчує потребу трансформації концепції інтегрованої звітності від її часткового використання і ринкового тестування в напрямку її широкого застосування підприємствами як державного, так і приватного секторів. Такої самої думки щодо етапів генезису інтегрованої звітності дотримується у своїх працях К. В. Безверхий [1, с. 88].

Погоджуємось з Р. О. Костирко [8, с. 13], Н. В. Малиновською [10], що останній етап розвитку датують двома підетапами: 2018–2020 рр. та 2020–2025 рр. Втім, вважаємо, що встановлювати часові межі на основі прогнозної експертної оцінки недоцільно. Крім того, у досліджуваних працях [1; 10; 24], на нашу думку, міститься не повний перелік ключових подій у рамках виокремлених етапів розвитку інтегрованої звітності. Зокрема, важливими подіями вважаємо прийняття стандартів GRI, Глобальний договір ООН (United National Global Compact), Кодекси корпоративного управління Кінга (King Report on Corporate Governance), Директиви ЄС та ін.

Метою статті є формалізація етапів історичного генезису інтегрованої звітності на основі систематизації відомих підходів, а також ключових подій за окресленими етапами.

Методологія (дані та методологія). Основними методами дослідження є загальнонаукові методи індукції та дедукції, структурно-логічний підхід, групування, узагальнення, систематизації, ретроспективний аналіз, методи порівняння та екстраполяції. Зокрема, структурно-логічний підхід, методи індукції та дедукції використано для впорядкування підходів науковців щодо виокремлення етапів розвитку інтегрованої звітності; методи порівняння та екстраполяції дають змогу на основі відомих підходів виокремити спільні та відмінні характеристики; ретроспективний аналіз дає змогу простежити хронологію ключових подій на шляху історичного

генезису інтегрованої звітності; за допомогою методів групування й узагальнення здійснено систематизацію окреслених подій відповідно до виокремлених етапів розвитку інтегрованої звітності. Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань інтегрованої звітності; нормативно-правові акти (зокрема Директиви ЄС); офіційні вебсайти розробників стандартів інтегрованої звітності та ін.

Основні результати дослідження. Не зменшуючи вагомості наукових доробків вчених та потужний науково-методологічний бекграунд з імплементації інтегрованої звітності, зазначимо, що концепція інтегрованого звітування наразі перебуває в процесі динамічного розвитку, що обумовлює потребу подальших досліджень її історичного генезису.

Узагальнивши відомі підходи вітчизняних та зарубіжних науковців, а також врахувавши підготовчий етап та сучасні тенденції, пропонуємо формалізувати етапи історичного генезису інтегрованої звітності наступним чином (рис. 1).

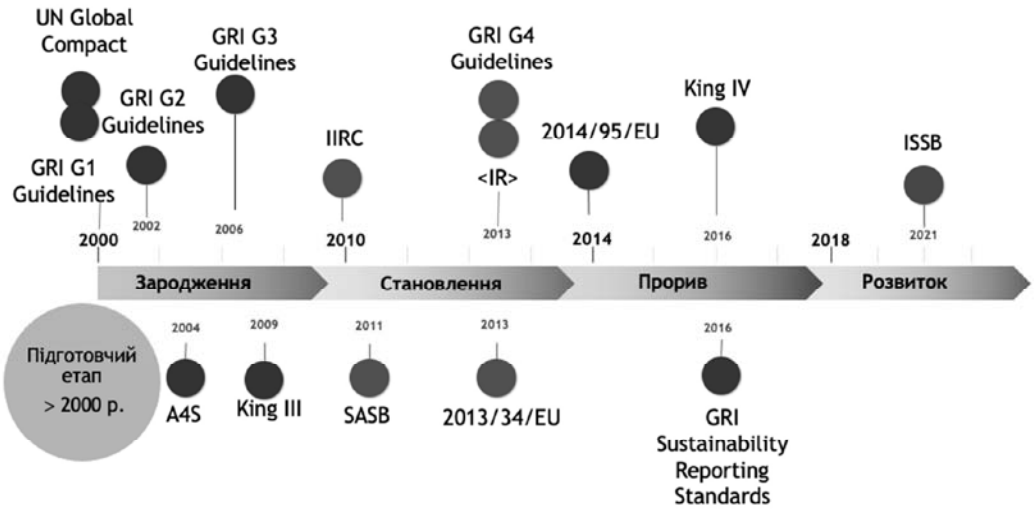

Рис. 1. Етапи історичного генезису інтегрованої звітності

Джерело: розроблено автором.

Характеристика етапів історичного генезису інтегрованої звітності за ключовими подіями подана у табл. 1.

Інтегровану звітність вважають одним із дієвих інструментів корпоративної соціальної відповідальності [12, с. 90], адже саме інтегрована звітність, на відміну від фінансової, надає розширену інформацію про діяльність підприємства і враховує соціальну, економічну та екологічну відповідальність. Тому вважаємо, що концепція корпоративної соціальної відповідальності заклала основи й обумовила потребу трансформації системи бухгалтерського обліку в напрямку інтегрованого звітування, а відтак саме з її виникнення потрібно розглядати підготовчий етап на шляху історичного генезису інтегрованої звітності.

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

Таблиця 1

Ключові події на етапах розвитку інтегрованої звітності

Етап / Період	Характеристика	Ключові роки	Зміст
Підготовчий до 2000 р.	Відбувається розвиток різних форм нефінансової звітності обумовлений потребою задоволення інтересів широкого кола стейкохолдерів. Зокрема, у напрямку економічної, екологічної та соціальної відповідальності.	1950 –1960	Зародження концепції корпоративної соціальної відповідальності
		1976	Принципи корпоративного управління ОЕСР (Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises)
		1993	Система екологічного менеджменту та аудиту (Eco-Management and Audit Scheme (EMAS))
		1996	Серія стандартів Міжнародної організації стандартизації (International Organization for Standardization (ISO)) ISO 14000
		1997	Глобальна ініціатива зі звітності (Global Reporting Initiative (GRI))
		1999	Стандарт принципів підзвітності Accounting ability (AA1000)
Зародження 2000 – 2009 рр.	Розвиток нефінансової звітності під впливом концепції сталого розвитку.	2000	Глобальний договір ООН (United National Global Compact)
		2000	Перша версія стандарту GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI G1 Guidelines)
		2002	Друга версія стандарту GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI G2 Guidelines)
		2004	Звітність зі сталого розвитку (Accounting for Sustainability (A4S))
		2006	Третя версія стандарту GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI G3 Guidelines)
		2009	Кодекс корпоративного управління Кінга для Південної Африки (King Report on Corporate Governance (King III))
Становлення 2010 – 2013 рр.	Ключовий етап розвитку концепції інтегрованої звітності, її формалізація та глобальне визнання.	2010	Міжнародний комітет з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council (IIRC))
		2011	Управління зі стандартів звітності зі сталого розвитку (Sustainability Accounting Standards Board (SASB))
		2013	<IR> Міжнародний стандарт інтегрованої звітності (The International Integrated Reporting Framework (IIRF))
		2013	Четверта версія стандарту GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI G4 Guidelines)
		2013	Директива 2013/34/ЄС
Прорив 2014 – 2017 рр.	Трансформація концепції інтегрованої звітності від її часткового використання і ринкового тестування в напрямку її широкого застосування.	2014	Директива 2014/95/ЄС
		2016	Стандарти GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI Sustainability Reporting Standards)
		2016	Кодекс корпоративного управління Кінга для Південної Африки (King Report on Corporate Governance (King IV))

продовження таблиці 1

Розвиток 2018 р. – до тепер	Використання інтегрованої звітності для підвищення конкурентних переваг компаній в умовах сталого розвитку.	2018	Інтеграція цілей сталого розвитку в корпоративну звітність: практичне керівництво (Integrating the Sustainable Development Goals into Corporate Reporting: A Practical Guide)
		2021	Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (International Sustainability Standards Board (ISSB))

Джерело: узагальнено автором.

Як стверджують більшість науковців, концепція інтегрованої звітності започаткована у 2000 р. [11, с. 18], коли з'явились перші інтегровані звіти й офіційно було оприлюднено першу версію стандарту GRI з формування звітності зі сталого розвитку (Sustainability Reporting Guidelines), що надає методологічні рекомендації до процесу підготовки інтегрованої звітності. З 2000 р. стандарти GRI з формування звітності зі сталого розвитку постійно удосконалюються й оновлюються новими версіями, налічуючи на сьогодні чотири покоління стандартів GRI. Цього самого року стартувала ініціатива Глобальний договір ООН (United National Global Compact), у межах якої задекларовано десять основних принципів, спрямованих на розвиток концепції корпоративної соціальної відповідальності, що передбачає відповідне звітування компаній щодо реалізації такої ініціативи.

Наступним кроком на шляху розвитку інтегрованого звітування було оприлюднення у 2004 р. концепції Звітності зі сталого розвитку (A4S), розробленої за ініціативи принца Уельського з метою формування такої системи бухгалтерського обліку, яка враховувала би залежність між фінансовими, соціальними та екологічними факторами і надавала механізми відображення такої інформації у стратегії, діяльності та звітності організацій.

Вперше державне закріплення необхідності складання інтегрованої звітності для публічних компаній відбулось у 2009 р. із виходом Кодексу корпоративного управління Кінга (King III) [8, с. 140], який пізніше (2016 р.) був оновлений до четвертої версії (King IV).

У 2010 р. на підставі Кодексу корпоративного управління Кінга (King III) рішенням Глобальної ініціативи зі звітності (GRI) та Проекту звітності у сфері сталого розвитку (A4S) було створено Міжнародний комітет з інтегрованої звітності (IIRC), що стало ключовою подією на шляху розвитку концепції інтегрованої звітності [2, с. 19]. Цей комітет охоплює глобальну коаліцію інвесторів, компаній, розробників стандартів, бухгалтерів, представників наукових кіл, неурядових організацій та інших стейкхолдерів, що зацікавлені у розвитку інтегрованого підходу до формування звітності. У 2013 р. комітет випустив Міжнародний стандарт інтегрованої звітності <IR>, який є одним з основоположних нормативних документів щодо складання інтегрованої звітності, який активно обговорювали у наукових колах [20, 13].

Цього самого року було оприлюднено Директиву 2013/34/ЄС «Про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств» [24], положення якої передбачає звітування великих компанії перед стейкхолдерами щодо рівня нефінансових ризиків компанії. Директива 2014/95/ЄС «Про розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації окремими великими

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

компаніями та групами» [25] вносить певні поправки до попередньої Директиви 2013/34/ЄС щодо розкриття нефінансової інформації великими компаніями з персоналом понад 500 осіб, включаючи ключові напрями нефінансової звітності щодо екологічних, соціальних та управлінських ризиків [5, с. 16].

Затверджені у 2015 р. Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН Цілі сталого розвитку обумовили потребу адаптації існуючих форм бухгалтерської звітності в напрямку розширення інформації щодо сталого розвитку.

У 2016 р. GRI перейшла від надання рекомендацій до формування перших глобальних стандартів звітності щодо сталого розвитку – Стандартів GRI з формування звітності зі сталого розвитку (GRI Sustainability Reporting Standards). Ці стандарти постійно оновлюються та доповнюються.

У 2018 р. було оприлюднено практичне керівництво з Інтеграції цілей сталого розвитку в корпоративну звітність (Integrating the Sustainable Development Goals into Corporate Reporting: A Practical Guide). Керівництво відповідає Керівним принципам ООН та стандартам GRI і описує поетапний процес інкорпорації Цілей сталого розвитку (SDGs) в бізнес-процеси та звітність підприємств.

3 листопада 2021 р. Фонд МСФЗ (IFRS Foundation) оголосив про створення Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (International Sustainability Standards Board (ISSB)). До червня 2022 р. Фонд МСФЗ завершить консолідацію Ради зі стандартів з розкриття інформації про екологічний вплив (Climate Disclosure Standards Board (CDSB)) та Фундації зі звітування про вартість (Value Reporting Foundation (VRF)). Остання охоплює концепцію інтегрованого звітування (Integrated Reporting Framework) і стандарти розроблені Радою зі стандартів обліку сталого розвитку (Sustainability Accounting Standards Board (SASB)). Метою створення нової ради є розробка глобальної бази високоякісних стандартів розкриття інформації щодо сталого розвитку для задоволення інформаційних потреб інвесторів.

Також Робоча група (TRWG) підготувала та оприлюднила на сайті Фонду МСФЗ (IFRS Foundation) 3 листопада 2021 р. два проекти на розгляд Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB): Проект вимог до розкриття інформації, пов'язаної з впливом на клімат (Prototype Climate-related Disclosures Requirements (Climate Prototype), та Проект загальних вимог до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком (Prototype General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Окреслені події на шляху генезису інтегрованої звітності створюють необхідні інституційні механізми і закладають концептуальну основу для глобального розкриття стандартів зі сталого розвитку для фінансових ринків, задовольняючи зростання попиту на впорядкування та формалізацію підходів з розкриття інформації про корпоративну стійкість засобами інтегрованого звітування.

Водночас діяльність новоствореної Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB) насамперед має задовольнити потреби інвесторів та інших надавачів капіталу для підтримки розвитку фінансових ринків. На нашу думку, така пріоритетність у виборі стейкхолдерів є дискусійною і не враховує повною мірою потреби інших користувачів інтегрованої звітності.

Концепція інтегрованої звітності наразі знаходиться на етапі розвитку, що характеризується динамічними перетвореннями розуміння сутності, призначення та використання. Перспективними напрямками дослідження у такому контексті є аналіз загальних світових тенденцій розвитку інтегрованої звітності; інтерпретація і практичне застосування різних стандартів складання інтегрованої звітності; розвиток методології складання інтегрованої звітності з урахуванням галузевої специфіки та ін.

Література

1. Безверхий К. Генезис інтегрованої звітності у світі. *Вісник Тернопільського національного економічного університету.* 2017. № 3 (85). С. 87–96.
2. Белова І., Семенишена, Н. Інтегрована звітність інституційних одиниць: інтерпретаційне поле концепту. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації.* 2020. № 1 (2). С. 16–32.
3. Бочкарева Н. Г. Методическое обеспечение подготовки интегрированной корпоративной отчетности : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 – бухгалтерський учет, статистика. М., 2018. 218 с.
4. Голов С. Ф., Костюченко В. М., Кузіна Р. В. Інтегроване звітування: концепція, методологія та організація: моногр. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2018. 252 с.
5. Єфименко Т. І. Запровадження корпоративної звітності в контексті імплементації в Україні законодавства ЄС : моногр.; Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, Т. А. Бондар, М. В. Кучерява. К., 2017. 293 с.
6. Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : моногр. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.
7. Костенко О., Кравченко О., Овчарова Н., Олексіч Ж., Дмитренко А. Інтегрована звітність у процесі прийняття інвестиційних рішень: бібліометричний аналіз наукового ландшафту. *Agricultural and Resource Economics.* 2021. Vol. 7. No. 2. С. 141–159.
8. Інтегрована корпоративна звітність : навч. посіб.; Р. О. Костирко, Л. А. Костирко, О. Е. Лубенченко, Е. В. Чернодубова; 2-ге вид., перероб. і доп. Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 304 с.
9. Ляхович Г. І., Заяць М. Я. Концепція інтегрованої звітності: історичні аспекти виникнення та проблеми впровадження. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки.* 2016. Вип. 16. Ч. 2. С. 141–147.
10. Малиновская Н. В. Интегрированная отчетность: исторический аспект. *Международный бухгалтерский учет.* 2015. № 33. С. 41–50.
11. Нестеренко О. О. Інтегрована звітність: теорія, методологія, практика : моногр. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2018. 410 с.
12. Царик І. М. Проблеми та перспективи розвитку нефінансової звітності як інструменту корпоративної соціальної відповідальності. *Причорноморські економічні студії.* 2017. Вип. 24. С. 89–93.
13. Adams C. A. (2015). The international integrated reporting council: a call to action. *Critical Perspectives on Accounting.* Т. 27, 23–28.

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

14. De Villiers C., Rinaldi L., Unerman J. (2014). Integrated Reporting: Insights, gaps and an agenda for future research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal.* Vol. 27. No. 7. P. 1042–1067.
15. De Villiers C., Sharma U. A (2020). Critical reflection on the future of financial, intellectual capital, sustainability and integrated reporting. *Critical Perspectives on Accounting,* 70, 101999.
16. De Villiers, C., Venter, E. & Hsiao, P. (2017). Integrated reporting: Background, measurement issues, approaches and an agenda for future research. *Accounting & Finance,* 57 (4), 937–959.
17. Dumay J. et al. (2016). Integrated reporting: A structured literature review. *Accounting Forum.* T. 40. №. 3, 166–185.
18. Dumay J., La Torre M., Farneti F. (2019) Developing trust through stewardship: Implications for intellectual capital, integrated reporting, and the EU Directive 2014/95/EU. Journal of Intellectual Capital. 20 (1), 11–39. DOI: https://doi.org/10.1108/JIC-06-2018-0097
19. Eccles R.G. (2014) The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality / R.G. Eccles, M.P. Krzus. – John Wiley & Sons, 336.
20. Flower J. (2015). The international integrated reporting council: a story of failure. *Critical Perspectives on Accounting*. T. 27, 1–17
21. Hahn R., Kühnen M. (2013). Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of cleaner production*, 59, 5–21.
22. Vitolla F., Raimo N., Rubino M. (2019). Appreciations, criticisms, determinants, and effects of integrated reporting: A systematic literature review. Corporate Social Responsibility and Environmental Management. T. 26. № 2, 518–528.
23. Strategy: The Breakthrough Phase 2014-17. Retrieved from: http://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/02/IIRC-Strategy-Summary-2015.pdf
24. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Electronic resource]. Retrieved from: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0034
25. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non- financial and diversity information by

References

1. Bezverhij, K. (2017). Genezis integrovanoi zvitnosti u sviti [Genesis of integrated reporting in the world]. *Visnik Ternopilskogo nacionalnogo ekonomichnogo universitetu – Herald Ternopil National Economic University,* 3 (85), 87-96 [in Ukrainian].

2. Belova, I., Semenishena, N. (2020). Integrovana zvitnist institucijnih odinic: interpretacijne pole konceptu [Integrated reporting of institutional units: the interpretive field of the concept]. Institut buhgalterskogo obliku, kontrol ta analiz v umovah globalizacii – Institute of Accounting, Control and Analysis in the context of globalization, № 1 (2), 16-32 [in Ukrainian].
3. Bochkareva, N. G. (2018). Metodicheskoe obespechenie podgotovki integrirovannoj korporativnoj otchetnosti: dis. ... kand. ekon. nauk: 08.00.12 – bukhhalterskyi uchet, statystyka [Methodological support for the preparation of integrated corporate reporting: dis. ... cand. economy sciences: 08.00.12 – accounting, statistics]. M. 218 p. [in Russian].
4. Golov, S. F., Kostyuchenko, V. M., Kuzina, R. V. (2018). Integrovane zvituvannya: koncepciya, metodologiya ta organizaciya [Integrated zvituvannya: conception, methodology and organization]: monogr. Herson: Vidavnichij dim "Gelvetika" – Kherson: "Gelvetika" Publishing House. 252 p. [in Ukrainian].
5. Efimenko, T. I. (2017). Zaprovadzhennya korporativnoi zvitnosti v konteksti implementacii v Ukraini zakonodavstva EC [Introduction of corporate reporting in the context of implementation of EU legislation in Ukraine]: monogr.; T. I. Efimenko, L. G. Lovinska, Y. V. Olijnik, T. A. Bondar, M. V. Kucheryava. Kyiv. 293 p. [in Ukrainian].
6. Koryagin, M. V., Kucyk, P. O. (2016). Problemi ta perspektivi rozvitku buhgalterskoi zvitnosti [Problems and prospects for the development of accounting]: monogr. Kyiv: Interservis – Interservice. 276 p. [in Ukrainian].
7. Kostenko, O., Kravchenko, O., Ovcharova, N., Oleksych, Z., Dmytrenko, A. (2021). Integrovana zvitnist u procesi prijnyattya investicijnih rishen: bibliometrichnij analiz naukovogo landshaftu [Integrated reporting in the process of investment decision making: bibliometric analysis of the scientific landscape]. Agricultural and Resource Economics. Vol. 7. No. 2, 141-159 [in Ukrainian].
8. Integrovana korporativna zvitnist [Integrated corporate reporting] (2020): navchalniĭ posibnik; R. O. Kostyrko, L. A. Kostyrko, O. E. Lubenchenko, E. V. CHernodubova; 2-ge vid., pererob. i dop. Severodoneck: vid-vo SNU im. V. Dalya – textbook. manual; RO Kostyrko, LA Kostyrko, OE Lubenchenko, EV Chernodubova; 2nd ed., Revised. and ext. Severodonetsk: published by SNU. V. Dahl. 304 p. [in Ukrainian].
9. Lyahovich, G. I., Zayac, M. Y. (2016). Koncepciya integrovanoii zvitnosti: istorichni aspekti viniknennya ta problemi vprovadzhennya [The concept of integrated reporting: historical aspects and problems of implementation]. *Naukoviĭ visnik Hersonskogo derzhavnogo universitetu. Seriya: Ekonomichn*i nauki – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences, 16, 141-147 [in Ukrainian].
10. Malinovskaya, N. V. (2015). Integrirovannaya otchetnost: istoricheskij aspect [Integrated reporting: historical aspect]. *Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchet – International Accounting*, 33, 41-50 [in Russian].
11. Nesterenko, O. O. (2018). Integrovana zvitnist: teoriya, metodologiya, praktika [Integrated reporting: theory, methodology, practice]: monogr. Harkiv: Vidavec Ivanchenko I. S. – Publisher Ivanchenko I. S. 410 p. [in Ukrainian].

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022

12. Caryk, I. M. (2017). Problemi ta perspektivi rozvitku nefinansovoi zvitnosti yak instrumentu korporativnoi socialnoi vidpovidalnosti [Problems and prospects of development of non-financial reporting as a tool of corporate social responsibility]. *Prichornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 24, 89-93 [in Ukrainian].
13. Adams, C. A. (2015). The international integrated reporting council: a call to action. *Critical Perspectives on Accounting*. T. 27, 23-28 [in English].
14. De Villiers C., Rinaldi L., Unerman J. (2014). Integrated Reporting: Insights, gaps and an agenda for future research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 27. No. 7. P. 1042-1067. Retrieved from: https://doi.org/10.1108/AAAJ-06-2014-17361042-1067 [in English].
15. De Villiers C., Sharma U. A (2020). Critical reflection on the future of financial, intellectual capital, sustainability and integrated reporting. *Critical Perspectives on Accounting*. 70, 101999 [in English].
16. De Villiers, C., Venter, E. & Hsiao, P. (2017). Integrated reporting: Background, measurement issues, approaches and an agenda for future research. *Accounting & Finance*, 57 (4), 937-959 [in English].
17. Dumay J. et al. (2016). Integrated reporting: A structured literature review. *Accounting Forum*. T. 40. № 3, 166-185 [in English].
18. Dumay J., La Torre M., Farneti F. (2019) Developing trust through stewardship: Implications for intellectual capital, integrated reporting, and the EU Directive 2014/95/EU. *Journal of Intellectual Capital,* 20 (1), 11-39. DOI: https://doi.org/10.1108/JIC-06-2018-0097 [in English].
19. Eccles, R. G., Krzus, M. P. (2014) The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality. *John Wiley & Sons*, 336 [in English].
20. Flower J. (2015). The international integrated reporting council: a story of failure. *Critical Perspectives on Accounting*, 27, 1-17 [in English].
21. Hahn R., Kühnen M. (2013). Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of cleaner production*, 59, 5-21 [in English].
22. Vitolla, F., Raimo, N., Rubino, M. (2019). Appreciations, criticisms, determinants, and effects of integrated reporting: A systematic literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. T. 26, № 2. P. 518-528 [in English].
23. Strategy: The Breakthrough Phase 2014-17. Retrieved from: http://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/02/IIRC-Strategy-Summary-2015.pdf [in English].
24. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. Retrieved from: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0034 [in English].
25. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non- financial and

diversity information by certain large undertakings and groups. Retrieved from: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095 [in English].

Статтю отримано 21 грудня 2021 р.
Article received December 21, 2021

ISSN 2786-4537 (print). Вісник економіки № 1, 2022 р.
ISSN 2786-4545 (online). Herald of Economics № 1, 2022